

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Krenka, Ph.D., a soudců JUDr. Moniky Vackové a JUDr. PhDr. Filipa Havrdy v právní věci

žalobce: CEMEX Czech Republic, s.r.o., IČ: 278 92 638

sídlem Laurinova 2800/4, 155 00 Praha 5 – Stodůlky

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], LL.M.

sídlem Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1

proti

žalovaným: 1) [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem Havlíčkova 1758/35, 040 01 Košice, Slovenská republika

zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem Černokostelecká 281/7, 100 00 Praha 10 – Strašnice

2) [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D.

sídlem Valentinská 56/11, 110 00 Praha 1

3) [jméno] [jméno], narozený dne 23. 11. 1948

bytem [adresa]

zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem Černokostelecká 281/7, 100 00 Praha 10 – Strašnice

o zaplacení částky 432 000 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 80 Cm 138/2017 – 317 ze dne 30. března 2023

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen zaplatit na náhradu nákladů odvolacího řízení žalovanému ad 1) částku 20 202,16 Kč, žalovanému ad 2) částku 25 071,20 Kč, žalovanému ad 3) částku 19 118 Kč, (vždy na účet jejich zástupců), a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze rozsudkem z 30. 3. 2023 zcela zamítl žalobu z 13. 12. 2017, kterou se žalobce domáhal po žalovaných zaplacení částky 432 000 Kč s příslušenstvím – úrokem z prodlení v zákonné výši (výrok I). O nákladech řízení rozhodl tak, že žalobci uložil zaplatit (v obecné lhůtě na účet zástupce), žalovanému ad 1) částku 161 617,28 Kč (výrok II), žalovanému ad 2) částku 263 248 Kč (výrok III) a žalovanému ad 3) částku 161 617,28 Kč (výrok IV).

2. V odůvodnění rozsudku vycházel soud prvního stupně z podané žaloby, dle které byli žalovaní jednatelem žalobce: žalovaný ad 1) v době od 25. 6. 2009 do 4. 5. 2016, žalovaný ad 2) v době od 31. 5. 2011 do 23. 7. 2015 a žalovaný ad 3) v době od 16. 8. 2012 do 23. 7. 2015; v době rozhodné vymezeným žalobním skutkem za žalobce jednali a podepisovali alespoň dva jednatele společně. Jako odpovědné osoby (§ 194 odst. 5 obch. zák. a ust. § 135 odst. 2 obch. zák.) způsobili svým jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře žalobci škodu v celkové výši 432 000 Kč s příslušenstvím následujícími skutky:

1) Uzavření smlouvy o poradenství (jménem žalobce) se společností Maben Expert s.r.o., IČ: 241 45 823 dne 5. 10. 2011. Faktura č. 110100006 z 5. 12. 2011 na částku včetně DPH 132 000 Kč, vystavená uvedenou společností, byla dne 16. 12. 2011 žalobcem proplacena za situace, kdy žádná dohodnutá poradenská činnost v oblasti těžby kameniva v lomech Mítov, Úhošťany a Smrčí žalobci poskytnuta nebyla;

2) Uzavření smlouvy o poradenství (jménem žalobce) se společností MARTIBE s.r.o., IČ: 241 51 599 dne 20. 8. 2012. Faktura č. 120100019 z 1. 11. 2012 na částku včetně DPH 300 000 Kč, vystavená uvedenou společností, byla dne 15. 11. 2012 žalobcem proplacena za situace, kdy žádná dohodnutá poradenská činnost v oblasti těžby kameniva v lomu Žandov žalobci poskytnuta nebyla.

3. Za škodu vzniklou žalobci proplacením fiktivních poradenských služeb v celkové výši 432 000 Kč odpovídají solidárně co do částky 132 000 Kč žalovaní ad 1) a ad 2) jako osoby, které jménem žalobce smlouvu z 5. 10. 2011 uzavřely, co do částky 300 000 Kč pak všichni žalovaní: ad 1) a ad 2) z titulu uzavření smlouvy jménem žalobce, ad 3) pak výplatě částky za fiktivní služby nezabránil. Pokyn k výplatě udělil v obou případech žalovaný ad 1), žalovaný ad 2) pak v interním účetním systému žalobce platby odsouhlasil.

4. Žalovaní soudu navrhli zamítnutí podané žaloby, a to primárně z důvodu promlčení žalobou uplatněného práva. Žalobou uplatněný dílčí nárok ad 1) nebyl ve čtyřleté subjektivní promlčecí lhůtě (§ 398 obch. zák.) po žalovaných uplatněn jménem žalobce jeho dalším jednatelem [příjmení] [příjmení] (ve funkci od 15. 3. 2010 do 16. 8. 2012), který se na žalobou vyličeném škodním jednání nepodílel, v případě dílčího nároku ad 2) tak podanou žalobou dle ust. § 131a obch. zák. mohli činit jeho tehdejší společníci. Žaloba však neobstojí ani z důvodů věcných. Žalobou vyličený skutek byl předmětem opakovaného šetření ze strany orgánů činných v trestním řízení, trestní stíhání vedené proti žalovanému ad 1) pro podezření ze spáchání zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ust. § 240 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. bylo usnesením Městského soudu v Praze sp. zn. 40 T 16/2015 z 31. 5. 2016 zastaveno, další

trestní věc vedená proti všem žalovaným pro podezření ze spáchání zločinu porušení povinností při správě cizího majetku podle ust. § 220 odst. 1, 3 tr. zák. a zvláště závažného zločinu zneužití informace

a postavení v obchodním styku podle ust. § 255 odst. 2 tr. zák., byla usnesením PČR ze dne 23. 2. 2022 podle ust. § 159a odst. 1 tr. řádu pravomocně odložena. Popírají vznik škody na straně žalobce. Obě uzavřené poradenské smlouvy byly součástí široké akviziční činnosti žalobce, jejímž cílem bylo získání užívání dobývacích prostor v lomech Mítov, Úhošťany a Smrčí, vlastněných EUROVIA Kamenolomy s.r.o. a v lomu Žandov, vlastněného společností POLABSKÉ ŠTĚRKOPÍSKY s.r.o. Akvizice se ukázala jako úspěšnou, přinášející v následujících letech skupině CEMEX zisk v řádu stovek milionů Kč. Plnění žalobce vynaložené na základě uzavřených smluv je tedy v uvedeném kontextu přiřaditelné pod běžné transakční náklady na akvizici a nikoliv za škodu vzniklou žalobci. Žalovaní při jejich uzavření jednali jménem žalobce v dobré víře, informovaně a v obhajitelném zájmu žalobce; absenteje tedy zde již odpovědnostní předpoklad v podobě jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře. Absenteje zde konečně

i předpoklad potřebné příčinné souvislosti mezi oběma zákonnými odpovědnostními předpoklady.

5. Soud prvního stupně po provedeném dokazování (důkazními prostředky dle ust. § 129 o. s. ř.) žalobou uplatněný nárok na náhradu škody posoudil dle ust. § 194 odst. 5 obch. zák. a ust. § 135 odst. 2 obch. zák. Námitku promlčení, vznesenou v průběhu řízení opakovaně žalovanými, shledal v případě obou dílčích nároků za důvodnou. Oba nároky vzal za promlčené v subjektivní čtyřleté promlčecí lhůtě (§ 398 obch. zák. a § 397 obch. zák.). Pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty v uvedených případech vycházel z rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu

ČR, sp. zn. 29 Cdo 3526/2007 z 2. 9. 2009). V případě dílčího nároku ad 1) započal běh promlčecí doby dne 16. 12. 2011, kdy mohl právo uplatnit další jednatel žalobce, na žalobou vymezeném skutku nijak nezúčastněný, [příjmení] [příjmení]. Obecná promlčecí doba zde uplynula dne 16. 12. 2015. V případě dílčího nároku ad 2) mohli příslušné právo uplatnit ve vztahu k žalovaným – postupem dle ust. § 131a obch. zák. - tehdejší společníci žalobce (rozhodnutí Nejvyššího soudu

ČR, sp. zn. 29 Cdo 1667/2015 z 26. 1. 2016). Běh promlčecí doby zde započal 28. 6. 2013 (valná hromada žalobce schvalující mj. jeho účetní závěrku za r. 2012), doba v tomto případě marně uplynula dne 28. 6. 2017. Nad rámec důvodně vznesené námitky promlčení, městský soud nemá dokazováním dle ust. § 129 o. s. ř. za prokázanou důvodnost podané žaloby ani po materiální stránce. Vznik žalobcem tvrzené škody nelze na základě výsledku šetření provedeného orgány činnými v trestním řízení (usnesení Městského soudu v Praze, sp. zn. 40 T 16/2015 z 31. 5. 2016 o zastavení trestního stíhání vedeného proti žalovanému ad 1) a usnesení PČR, č.j. KRPA-276475-281/TČ-2017-000092-BO z 23. 2. 2022 o odložení trestní věci ve vztahu ke všem žalovaným) považovat z prokázaný; proplacení výše uvedených faktur vystavených společnostmi Maben Expert s.r.o. a MARTIBE s.r.o. nezakládá vznik škody na straně žalobce ani jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře na straně žalovaných. Samotnou podanou žalobu soud prvního stupně konečně považuje za šikanózní, nepožívající právní ochrany (§ 8 o. z.), když v případě dílčího nároku ad 1) nesměruje též proti tehdejšímu dalšímu jednateři žalobce, p. [příjmení] [příjmení]. Podaná žaloba byla tedy jako nedůvodná v celém rozsahu zamítnuta. Výrok o náhradě nákladů řízení pak odpovídá zásadě plného úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.).

6. Žalobce podal včasné – poměrně obsáhlé – odvolání proti rozsudku z 30. 3. 2023 Odvolacímu soudu navrhl jeho změnu tak, že podané žalobě v celém rozsahu vyhoví. Uplatněny jsou v zásadě veškeré odvolací důvody dle ust. § 205 odst. 2 o. s. ř., soudu prvního stupně je však odvolatelem hlavně vytýkán neúplně a nesprávně zjištěný skutkový stav a z toho plynoucí nesprávné právní posouzení věci. Z obsáhlých argumentů odvolatele k otázce promlčení (nesprávně posouzené

soudem prvního stupně) lze vyjmout, že počátek běhu čtyřleté subjektivní promlčecí doby dle ust. 398 obch. zák. je možné připnout až k e-mailu žalovaného ad 1) panu [jméno] [příjmení] z 14. 12. 2014, resp. k výpovědi žalovaného ad 1) v rámci trestního řízení vedeného u Městského soudu v Praze, sp. zn. 40 T 16/2015, ze kterých se osoby oprávněné k podání žaloby jménem žalobce, „mohli dozvědět“ o fiktivnosti vystavených faktur a tedy i o škodě na straně žalobce v důsledku jejich proplacení. Z pouhých uzavřených smluv, vystavených faktur, provedených bezhotovostních plateb, resp. účetní závěrky vypracované žalobcem taková vědomost možná nebyla. V takovém případě počátku běhu subjektivní promlčecí doby je třeba žalobu považovat za včasnou, podanou ve čtyřleté promlčecí době (§ 397 obch. zák.). Pokud jde o dílčí nárok ad 1), skutečnost, že osoba jednatele žalobce p. [příjmení] [příjmení] nebyla s žalobcem ve střetu zájmů, z provedeného dokazování neplyne. Důkazní návrh žalobce na jeho výslech dle ust. § 126a o. s. ř. byl soudem prvního stupně bez řádného důvodu zamítnut a odůvodnění rozsudku zde nesplňuje zákonné požadavky ust. § 157 odst. 2 o. s. ř. Odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně ovšem trpí i nedostatkem vnitřní rozpornosti: počátek běhu subjektivní promlčecí doby u dílčího nároku ad 1) připíná soud prvního stupně k úhradě vystavené faktury žalobcem dne 16. 12. 2011, úhradu vystavených faktur ovšem na jiném místě nepovažuje za prokázanou. Na rozdíl od soudu prvního stupně má ovšem žalobce úhradu obou částek v celkové výši 432 000 Kč oběma poradenským společnostem v řízení za bezpečně prokázané řadou důkazů provedených dle ust. § 129 o. s. ř. (e-mailová korespondence a řada rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení). Pokud navržené listiny k prokázání vzniku škody soudu prvního stupně nepostačovaly, mělo se žalobci dostat odpovídajícího procesního poučení dle ust. § 118a odst. 3 o. s. ř. Rovněž naplnění dalšího zákonného odpovědnostního předpokladu, jednání žalovaných v rozporu s péčí řádného hospodáře, má žalobce na rozdíl od soudu prvního stupně za prokázané. Fiktivnost učiněné fakturace ze strany obou poradenských společností je zcela zřejmá z řady provedených i navržených důkazů (počítaje v to zejména vydaná rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení), hodnocení vydaného usnesení PČR ze dne 23. 2. 2022 o odložení věci dle ust. § 159a odst. 1 tr. řádu neodpovídá zásadě obsažené v ust. § 132 o. s. ř. Kromě škody již uplatněné podanou žalobou vznikla žalobci ještě dodatečná škoda ve výši 72 000 Kč, způsobená nutností doplatku doměrky DPH v uvedené výši. S odkazem na rozhodovací praxi (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR,

sp. zn. 25 Cdo 2223/2020 z 27. 5. 2021) konečně nelze podanou žalobu považovat za šikanózní, nepoživající právní ochrany dle ust. § 8 o. z. Proti dalšímu jednání žalobce p. [příjmení] [příjmení] nesměřovala proto, že žalobce nebyl přesvědčen o unesení důkazního břemene ve věci naplnění odpovědnostních předpokladů též proti uvedené osobě.

7. Společně zastoupení žalovaní ad 1) a ad 3) v neméně obsáhlém vyjádření k podanému odvolání navrhli potvrzení rozsudku z 30. 3. 2023 jako věcně správného. Jeho odůvodnění zcela odpovídá požadavkům ust. § 157 odst. 2 o. s. ř., se skutkovým zjištěním i právním posouzením věci tam obsaženým se zcela ztotožňují. Běh subjektivní promlčecí doby dle ust. § 398 obch. zák. též ve smyslu závěrů rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 1667/2015 z 26. 1. 2016) počíná od okamžiku, kdy se o vzniku škody dozví nebo mohla dozvědět osoba oprávněná k uplatnění její náhrady proti žalovaným. V případě dílčího nároku ad 1) byl takovou osobou další jednatel žalobce p. [příjmení] [příjmení], který se dle tvrzení žalobce a vymezeného žalobního skutku na škodě nepodílel. Uzavřené poradenské smlouvy, vystavené faktury i doklady o jejich úhradě byly součástí účetnictví žalobce, do kterého měl běžně přístup, okolnosti fakturace i plateb měl tedy možnost kdykoliv prověřit a kontrolovat. Uvedený jednatel přitom nebyl ve střetu zájmů se žalobcem, taková skutečnost nebyla v řízení tvrzena ani prokázána; ve skupině CEMEX stále působí ve vedoucí pozici. Za správný považují žalovaní i závěr o promlčení dílčího nároku ad 2). Oba tehdejší společníci žalobce (Rugby Holding B.V. a Cemex Slavic Holdings B.V.) na valné hromadě dne 28. 6. 2013 schválili hospodářský výsledek žalobce za r. 2012, k podkladům a účetnictví žalobce měli před valnou hromadou přístup. Běh promlčecí doby pro podání žaloby dle ust. § 131a obch. zák. tedy v tomto případě započal nejpozději dne 28. 6. 2013.

72 000 Kč. [příjmení] v uvedené výši – odpovídající učiněnému dodatečnému daňovému přiznání a následného odvodu DPH žalobcem – byla žalovaným ad 1) žalobci v hotovosti složena do jeho pokladny. Konečně se ztotožňují se závěrem soudu prvního stupně o tom, že okolnosti případu nasvědčující šikanózní žalobě, jejímž cílem je spíše než snaha o dosažení reálného plnění účelové poškození žalovaných.

8. Rovněž žalovaný ad 2) v podaném vyjádření k odvolání navrhl potvrzení rozsudku z 30. 3. 2023 jako věcně správného. Považuje ho za zcela nedůvodné. Předně zdůrazňuje, že na základě obou vylíčených dílčích skutků nemohla žalobci škoda vůbec vzniknout. S posouzením vznesené námitky promlčení jako důvodné v celém rozsahu se zcela ztotožňuje v zásadě z těch důvodů uváděných již ve vyjádření ostatních žalovaných. K materiálnímu naplnění odpovědnostních předpokladů uvádí, že samotné uzavření poradenských smluv a následné proplacení vystavených faktur nezakládá vznik škody na straně žalobce (akvizice lomů Žandov, Mítov, Úhošťany a Smrcí přinesla skupině CEMEX následné zisky v řádech stovek miliónů Kč), ale ani porušení povinnosti žalovaného ad 2) jednat s péčí řádného hospodáře. Uvedené porušení povinnosti nelze vztít za prokázané ani z výsledku trestního řízení vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 16/2015, které bylo vedené jednak pro daňové delikty, jednak bylo ve vztahu k žalovanému ad 1) zastaveno.

9. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací po provedeném jednání přezkoumal podle § 212 o. s. ř.

a § 212a o. s. ř. (ve znění účinném od 1. 1. 2014) napadený rozsudek. Po tomto přezkoumání dospěl k následujícím závěrům a zjištěním:

10. Předně je třeba uvést, že Městský soud v Praze zjistil skutkový stav úplně a přesně, v rozsahu dostatečném pro učinění správného právního závěru. Závěr o skutkovém stavu věci, zjištěný soudem prvního stupně (na který odvolací soud pro stručnost pouze odkazuje), nedoznal změn ani v řízení odvolacím, a to ani po opakování smlouvou o poradenství mezi žalobcem a společností Maben Expert s.r.o. z 5. 10. 2011, fakturou uvedené společnosti žalobci č. 110100006 z 5. 12. 2011 na částku včetně DPH 132 000 Kč, smlouvou o poradenství mezi žalobcem a společností MARTIBE s.r.o. z 20. 8. 2012, fakturou uvedené společnosti žalobci č. 120100019 z 1. 11. 2012 na částku včetně DPH 300 000 Kč, výpisy z účtu č. [bankovní účet] o platbách z 16. 12. 2011 a 15. 11. 2012, usnesením Policie ČR, č.j. KRPA-276475-281/TC-2017-000092-BO

z 23. 2. 2022 o odložení věci a usnesením Městského soudu v Praze, sp. zn. 40 T 16/2015 z 31. 5. 2016 o zastavení trestního stíhání ve vztahu k žalovanému ad 1).

11. Dokazování bylo ještě doplněno (§ 213 odst. 4 o. s. ř.) o potvrzení vystavené dne 23. 3. 2023 Raiffeisenbank a.s. o vlastnictví účtu č. [bankovní účet] v rozhodné době a o e-mail žalovaného ad 1) p. [jméno] [příjmení] z 14. 12. 2014 (český překlad).

12. Kromě řádně a dostatečně zjištěného skutkového stavu se odvolací soud v podstatných ohledech ztotožňuje rovněž s právním posouzením věci soudem prvního stupně, které považuje co do posouzení důvodnosti vznesené námitky promlčení, za správné.

I.

13. K odvolacím důvodům procesní povahy odvolací soud předesílá (a platí to i ve vztahu k soudu prvního stupně), že požadavek na odůvodnění rozsudku (§ 157 odst. 2 o. s. ř.) nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument vznesený v průběhu řízení oběma účastníky. Je zde přitom možné odkázat i na recentní závěry rozhodovací praxe Ústavního soudu (např. nálezy ve věcech sp. zn. IV. ÚS 201/04, I. ÚS 729/2000, I. ÚS 116/05 a IV. ÚS 787/06,

III. ÚS 961/09). Rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je tak co do širě odůvodnění spjat s otázkou hledání míry, případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akcentací odpovědi implicitní. Skutková zjištění soudu prvního stupně, učiněná z provedeného dokazování dle ust. § 129 o. s. ř. jsou uvedena pod bodem 9 odůvodnění rozsudku. Právní posouzení věci je pak obsaženo pod body 10 – 35 odůvodnění. Soud prvního stupně přitom pod bodem 8 – 9 odůvodnění rozsudku výslovně uvádí, že rozsah provedeného dokazování odpovídá primárně potřebě posouzení (ne) důvodnosti vznesené námitky promlčení; důvod zamítnutí provedení dalších důkazů je tedy s ohledem na právní posouzení věci soudem prvního stupně zřejmý. Podané zdůvodnění (jak v oblasti skutkových zjištění, tak právního posouzení) považuje odvolací soud za vyhovující zásadě předvídatelnosti rozhodnutí (§ 6 o. s. ř.) a nijak nevybočující ze zákonných požadavků na odůvodnění rozsudku, obsažených v ust. § 157 odst. 2 o. s. ř. Je možné v této souvislosti odkázat i na závěry rozhodovací praxe k uvedené problematice (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Odo 246/2004, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Odo 817/2003 nebo rozhodnutí Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 68/99). V průběhu řízení před soudem prvního stupně nebyly odvolacím soudem konečně zjištěny ani žádné další vady, zakládající zákonný důvod pro kasaci vydaného rozhodnutí dle ust. § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř.

14. K poměrně obsáhlé procesní argumentaci odvolatele vrchní soud ještě podotýká, že rozsudek městského soudu z 30. 3. 2023 považuje za přezkoumatelný, tedy nezakládající – bez dalšího – kasační důvod dle ust. § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. Měřítkem toho, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu odvolání – na újmu uplatnění práv účastníků řízení (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011 z 25. 6. 2013, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 100/2013 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 ICdo 40/2016 z 20. 9. 2016). Z obsahu podaného obsáhlého odvolání je zcela zřejmé, že vydaný rozsudek městského soudu nijak nezaložil ztrátu orientace žalobce ve vedeném řízení či v důvodech, pro které byla jeho žaloba zamítnuta. Odvolání totiž zcela přiléhavě a věcně na odůvodnění rozsudku reaguje příslušnými odvolacími důvody.

II.

15. Pokud jde o určení rozhodné právní úpravy, odvolací soud uvádí, že ačkoliv je povaha péče řádného hospodáře z pohledu práva na náhradu škody dosud v právní teorii i praxi nejednotná - s významnějším příklonem ke koncepci porušení smluvní povinnosti nežli zákonné - s ohledem na ust. § 3028 odst. 3 o. z., resp. 3079 odst. 1 o. z. a časový průběh obou žalobou vyličených dílčích skutků, bude v celém rozsahu posuzována dle hmotněprávních předpisů platných a účinných do 31. 12. 2013.

16. K otázce šikanózní povahy podané žaloby vedoucí bez dalšímu k jejímu zamítnutí (§ 8 o. z.) odvolací soud uvádí, že takové znaky v jejím obsahu neshledal. Kromě toho nepovažuje žalobou uplatněný nárok ani za kolidující s ust. § 3 odst. 1 obč. zák. nebo ust. § 265 obch. zák. Takové v obchodní praxi zcela výjimečné skutečnosti nelze dovodit ani z obsahu podané žaloby, ale ani z průběhu řízení či vedeného dokazování.

17. Zákonné znaky odpovědnosti za škodu dle ust. § 194 odst. 5 obch. zák., ust. § 135 odst. 2 obch. zák. a ust. § 373 a násl. obč. zák. tvoří: a) vznik škody, b) jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře, c) příčinná souvislost mezi porušením uvedené povinnosti a vznikem škody, c) absence okolností vylučujících odpovědnost.

18. Předpoklad úspěšnosti žaloby po procesní stránce spočívá v tom, že účastníci mají věcnou legitimaci. Věcnou legitimaci má přitom ten, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry se sporný právní vztah nebo sporné právo týká. Aktivní věcná legitimace žalobce, poškozené obchodní korporace, je v řízení zcela zřejmá. Pasivní věcnou legitimaci žalovaných ad 1) a ad 2) ve vedeném řízení pak pro žalobou vyličený dílčí nárok ad 1) zakládá výkon funkce jednatele žalobce v rozhodné době, v případě dílčího nároku ad 2) je pak tento předpoklad naplněn v případě všech tří žalovaných.

19. Dovolává-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh za zahájení řízení v takovém případě zamítne. To platí u práva (nároku) na náhradu škody i v případech, ve kterých není ještě prokázána odpovědnost za škodu nebo výše škody. K uvedené tezi – vyjadřující jinak zásahu hospodárnosti vedeného řízení – je možné

zcela odkázat i na závěry rozhodovací praxe (stanovisko Nejvyššího soudu ČSR z 26. 4. 1983, sp. zn. Sc 2/83, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. (Rc) 29/1983). Zcela správně se k ní přihlásil i městský soud, když dle bodu 30 odůvodnění rozsudku postačuje k zamítnutí podané žaloby promlčení žalobou uplatněného práva v celém rozsahu. Rovněž rozsah skutkových zjištění ze strany soudu prvního stupně pak odpovídá právnímu posouzení. Pouze na spornou otázku (ne) nepromlčení žalobou uplatněného práva, bude tedy zaměřen i odvolací přezkum.

20. Je-li žalobou uplatněné právo promlčeno, nelze ho k námitce promlčení, vznesené v průběhu řízení, soudem přiznat. Závazek nadále zůstává pouze v podobě tzv. naturální obligace. Pro právní režim účinný do 31. 12. 2013 vyplývá tato skutečnost z ust. § 388 odst. 1 obch. zák.

21. Se soudem prvního stupně se odvolací soud rovněž ztotožňuje v tom, že s ohledem na vyličení žalobního skutku je pro posouzení (ne) důvodnosti vznesené námítky promlčení rozhodující

ust. § 398 obch. zák. Dle uvedeného zákonného ustanovení se právo poškozeného na náhradu škody promlčuje v subjektivní a objektivní promlčecí lhůtě. Obě lhůty jsou na sobě vzájemně nezávislé. Marné uplynutí pouze jediné lhůty v době uplatnění nároku pak zakládá - ke vznesené námitce - promlčení nároku, a to i za situace, kdy běh druhé promlčecí doby dosud neskončil.

22. Počátek běhu subjektivní promlčecí doby je dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 založen kumulativním splněním dvou právních skutečností: 1) vědomost či možnost vědomosti poškozeného o škodě, b) vědomost poškozeného o osobě škůdce - povinné k její úhradě. V případě uplatněného nároku dle ust. § 194 odst. 5 obch. zák. a dle ust. § 135 odst. 2 obch. zák. je

na straně žalobce (poškozeného) pro počátek běhu doby rozhodující vědomost osoby, oprávněné k uplatnění nároku ve vztahu k žalovaným ad 1) – ad 3), tehdejšími jednatelem. Je zde možné odkázat i na závěry rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 2. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3526/2007, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 82/2010). Osoba oprávněná jménem či za žalobce k uplatnění nároku na náhradu škody proti žalovaným se na samotné škodě nesmí zároveň podílet (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3688/2011 z 29. 8. 2013).

23. Podle recentní rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 30. 4. 2002, sp. zn. 33 Odo 477/2001 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 27. 11. 2013, sp. zn. 28 Cdo 3914/2012)

při posuzování otázky, kdy se poškozený dozvěděl či mohl dozvědět o škodě, je třeba vycházet z prokázané vědomosti poškozeného (nikoliv z jeho předpokládané vědomosti o této škodě). Dozvědět se o škodě znamená, že se poškozený dozvěděl o majetkové újmě určitého druhu a rozsahu, kterou lze natolik objektivně vyčíslit v penězích, že lze právo na její náhradu důvodně uplatnit u soudu. O osobě škůdců (všech žalovaných) nepanovaly – dle učiněných tvrzení žalobce – žádné pochybnosti.

24. Odvolací soud předně uvádí, že v řízení má po doplněném dokazování za prokázanou platbu z účtu žalobce ve výši 132 000 Kč dne 16. 12. 2011 ve prospěch společnosti Maben Expert s.r.o. a dne 15.11. 2012 ve výši 300 000 Kč ve prospěch společnosti MARTIBE s.r.o. O platbách bylo žalobcem řádně účtováno, tedy součástí jeho účetnictví byly jak uzavřené smlouvy mezi žalobcem a oběma jmenovanými poradenskými společnostmi, tak jimi vystavené faktury či doklady o žalobcem uskutečněných platbách., „Možnost poškozeného dozvědět se o škodě“, rozhodná dle ust. § 398 obch. zák. pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty musí být nezbytně interpretována objektivním způsobem. Účetnictví žalobce obsahující též zmíněné listiny, bylo jednatelem i společníkům žalobce přístupné. Jednatelé jsou přitom odpovědní za jeho řádné vedení (§ 135 odst. 1 obch. zák.), společníkům kromě práva nahlížení přísluší i jeho kontrola, zahrnující též možnost odborného zmocnění auditora či daňového poradce (§ 122 odst. 2 obch. zák.). Uvedená široce koncipovaná zákonná oprávnění osobám oprávněným k podání žaloby o náhradu škodu tedy umožňovala rozumově a s obvyklou péčí prověřit pravdivost a faktickou realitu obou jmenovaných obchodních případů. Za objektivní možnost oprávněných osob dozvědět se o škodě v podobě fiktivního charakteru fakturace a uskutečněných plateb, ve shodě se soudem prvního stupně nelze považovat až e-mail žalovaného ad 1) z 14. 12. 2014 p. [jméno] [příjmení] nebo jeho výpověď v trestním řízení, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 16/2015. U fakturace obou poradenských společností totiž zcela absentovaly odpovídající doklady prokazující faktické poskytnutí poradenské činnosti žalobci, např. v podobě obapolně podepsaného soupisu, obsahujícího jejich časovou i věcnou specifikaci nebo potvrzení řádnosti dohodnutého plnění, ačkoliv dle čl. II odst. 2 obou uzavřených smluv o poradenství byl vznik práva na zaplacení dohodnuté odměny řádným a úplným poskytnutím poradenství podmíněn. Již z této skutečnosti mohly oprávněné osoby objektivně usoudit, že pro likvidaci vystavených faktur žalobcem nebyly splněny smlouvami dohodnuté předpoklady a vyplacené částky představují škodu na straně žalobce.

25. Na základě výše uvedeného se tedy odvolací soud ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně, pokud jde o počátek běhu obecné čtyřleté promlčecí doby v případě obou dílčích nároků (§ 397 obch. zák. a § 398 obch. zák.). V případě obou dílčích nároků lze za osoby oprávněné k jejich uplatnění ve vztahu k žalovaným – postupem dle ust. § 131a obch. zák. - považovat osoby společníků žalobce (Cemex Slavic Holdings B.V. s podílem 10,048 % v době od 1. 10. 2011 do 15. 5. 2013 a Rugby Holding B.V. s podílem 89,952 % v době od 1. 10. 2011 do 15. 5. 2013); v případě dílčího nároku ad 1) tak mohl vedle nich činit též další jednatel žalobce p. [příjmení] [příjmení]. Podle skutku vyličeného podanou žalobou (§ 79 odst. 1 o. s. ř.) se žádná z uvedených osob na vzniku tvrzené škody nespolutpodílela. K významu, „spolutpodílení na škodě“ pro počátek

běhu subjektivní promlčecí doby viz též rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3688/2011 z 29. 8. 2013. Lze tedy uzavřít, že žádná zákonná překážka nebránila v případě dílčího nároku ad 1) jmenovanému dalšímu jednateři žalobce a v případě obou dílčích nároků žádnému z jeho společníků podat jeho jménem či za něj žalobu o náhradu škody proti jeho tehdejšímu jednateři. Subjektivní promlčecí doba přitom činí v případě každého dílčího nároku 4 roky (§ 397 obch. zák.); v případě celého nároku uplatněného podanou žalobou tedy uplynula nejpozději dne 28. 6. 2017. Žaloba byla přitom u soudu podána dne 13. 12. 2017, tedy po jejím uplynutí.

26. Zájem na komplexnosti právního posouzení vedl odvolací soud též k posouzení otázky dobrých mravů ve vztahu ke vznesené námitce promlčení. Právní úkon se přiči dobrým mravům, pokud nerespektuje některou ze společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčující jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 30 Cdo 1842/2000 z 5. 10. 2000, publikované v Právních rozhledech č. 6/2003, str. 305). Dobrým mravům zásadně neodporuje, namítá-li někdo promlčení práva proti němu uplatňovanému (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 59/2004). Dle závěrů soudní praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000

z 22. 8. 2002) by se uplatnění promlčecí námitky přičilo dobrým mravům (§ 3 odst. 1 obč. zák.) jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení. Speciálně pro případ uplatněného nároku na náhradu škody uzavřela uvedenou problematiku rozhodovací praxe (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 25 Cdo 484/99 z 21. 4. 1999) tak, že není-li pozdní uplatnění nároku na náhradu škody následkem objektivních a na vůli žalobce nezávislých okolností, které by mu nevyhnutelně zabraňovaly podat žalobu, nelze ve vznesení námitky promlčení spatřovat výkon práva v rozporu s dobrými mravy.

27. Odvolací soud zde uzavírá, že o odepření námitky promlčení pro rozpor s dobrými mravy v posuzovaném případě usuzovat nelze. Jak je zřejmé z výše uvedeného, v případě žalobou uplatněného nároku nároků netrpěl žalobce (resp. v jeho rámci další z jednateřů [příjmení] [příjmení] či jeho společníci) žádným informačním deficitem ani překážkou bránící jim v uplatnění práva. Rovněž v případě žalovaných nebyly ve vztahu žalobci činěny žádné přísliby, byť jen částečného uspokojení žalobou uplatněného nároku (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 26 Cdo 2786/2000 z 18. 1. 2001); resp. taková skutečnost nebyla v řízení žalobcem tvrzena ani prokazována.

III.

28. Protože ani v nákladovém výroku rozsudku nebylo shledáno žádné pochybení, ve světle všech výše uvedených skutečností tedy odvolací soud rozsudek z 30. 3. 2023 jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.).

29. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení zcela úspěšnému žalovanému ad 1) vznikly náklady na zastupování advokátem ve výši 20 202,16 Kč (§ 7 bod 6 a § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby po 8 048 Kč z tarifní hodnoty 432 000 Kč po snížení o 20 % dle ust. § 12 odst. 4 cit. vyhl. + 2 x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit. vyhl. + 21 % DPH z

uvedených částek ve výši 3506,16 Kč). Uvedené náklady řízení je žalobce povinen nahradit žalovanému ad 1) na účet jeho advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.). V odvolacím řízení zcela úspěšnému žalovanému ad 2) vznikly náklady na zastupování advokátem ve výši 25 071,20 Kč (§ 7 bod 6 a § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby po 10 060 Kč z tarifní hodnoty 432 000 Kč + 2 x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit vyhl. + 21 % DPH z uvedených částek ve výši 4 351,20 Kč). Uvedené náklady řízení je žalobce povinen nahradit žalovanému ad 2) na účet jeho advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.). V odvolacím řízení zcela úspěšnému žalovanému ad 3) vznikly náklady na zastupování advokátem ve výši 19 118 Kč (§ 7 bod 6 a § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby po 7 600 Kč z tarifní hodnoty 300 000 Kč po snížení o 20 % dle ust. § 12 odst. 4 cit. vyhl. + 2 x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 cit vyhl. + 21 % DPH z uvedených částek ve výši 3 318 Kč). Uvedené náklady řízení je žalobce povinen nahradit žalovanému ad 3) na účet jeho advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 236 – 239 o. s. ř., ve znění účinném od 30. 9. 2017, Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Praha 12. prosince 2023

JUDr. Michal Krenk Ph.D.
předseda senátu